

Justyna Kasznia: „Znaczenie traumy wczesnodziecięcej u pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii – adaptacja narzędzi oceny retrospektywnej i analiza związku z manifestacją kliniczną”

Streszczenie

Wstęp:

Schizofrenia zaliczana jest do ciężkich zaburzeń psychicznych o złożonej etiologii. W rozwoju schizofrenii istotną rolę mogą odgrywać stresujące wydarzenia życiowe, a w szczególności doświadczenia traumatyczne w dzieciństwie, takie jak przemoc fizyczna, emocjonalna i seksualna. Obecnie brak jest danych dotyczących związku cech wydarzeń traumatycznych w dzieciństwie (takich jak mnogość, nasilenie oraz wiek pierwszej ekspozycji) z poziomem funkcjonowania poznawczego i stosowanymi stylami radzenia sobie ze stresem u osób z rozpoznaniem schizofrenii. Nie oceniono także właściwości psychometrycznych kwestionariusza Doświadczenia Opieki i Przemocy w Dzieciństwie (ang. *the Child Experience of Care and Abuse Questionnaire*, CECA.Q) w Polsce.

Cel pracy:

Celem pracy była ocena związku deterioracji funkcji poznawczych oraz stylów radzenia sobie z cechami traumatycznych doświadczeń w dzieciństwie (liczba doświadczeń, wiek pierwszej ekspozycji oraz nasilenie) u osób z zaburzeniami ze spektrum schizofrenii oraz osób zdrowych wraz z określeniem właściwości psychometrycznych kwestionariusza CECA.Q w tej grupie zaburzeń.

Materiał i metody:

Do badania zakwalifikowano 127 pacjentów z zaburzeniami ze spektrum schizofrenii (ang. *schizophrenia spectrum disorders*, SSD) oraz 56 osób zdrowych bez obciążenia rodzinnego rozpoznaniem schizofrenii. Nasilenie objawów psychopatologicznych oraz stosowanie stylów radzenia sobie określono za pomocą wystandaryzowanych narzędzi. Funkcjonowanie poznawcze oceniono narzędziem RBANS (ang. *the Repeatable Battery for the Assessment of Neuropsychological Status*). Ponadto, w grupie osób z zaburzeniami ze spektrum schizofrenii dokonano oceny właściwości psychometrycznych CECA.Q

Wyniki:

U osób z SSD liczba doświadczeń traumatycznych w dzieciństwie i ich nasilenie były istotnie wyższe w porównaniu do osób zdrowych. W obu grupach uczestników, większa liczba doświadczeń traumatycznych wiązały się z niższym ogólnym poziomem funkcjonowania poznawczego oraz niższą punktacją w podskali pamięci odroczonej narzędzia RBANS. Dodatkowo, wyłącznie u osób z SSD stwierdzono, że wyższa liczba doświadczeń traumatycznych i młodszy wiek pierwszej ekspozycji były istotnie związane z niższą punktacją w podskali uwagi narzędzia RBANS. W zakresie specyficznych doświadczeń traumatycznych, stwierdzono istotnie częstsze raportowanie antypatii rodzicielskiej, przemocy fizycznej oraz seksualnej u osób z SSD. W grupie osób z SSD, wykazano częstsze stosowanie unikowych strategii radzenia ze stresem. Doświadczenie utraty rodzica w dzieciństwie było istotnie związane z częstszym stosowaniem tej strategii radzenia sobie ze stresem u osób z SSD. Analiza współczynników α Cronbacha dla poszczególnych podskal CECA.Q wykazała akceptowalną lub dobrą spójność wewnętrzną poszczególnych podskal.

Korelacje polichoryczne pomiędzy wynikami dla pojedynczych pozycji z wynikami całkowitymi dla poszczególnych kategorii traumatycznych doświadczeń w dzieciństwie były istotne statystycznie. Konfirmacyjna analiza czynnikowa potwierdziła strukturę czynnikową CECA.Q z akceptowalnymi wskaźnikami dopasowania.

Wnioski:

Traumatyczne doświadczenia w dzieciństwie są związane z deficytami funkcji poznawczych u osób z SSD oraz osób zdrowych. Istnieją jednak różnice w zakresie oddziaływania poszczególnych cech doświadczeń traumatycznych w dzieciństwie pomiędzy osobami z SSD oraz osobami zdrowymi. Najważniejszymi cechami doświadczeń traumatycznych w dzieciństwie z punktu widzenia wpływu na funkcjonowanie poznawcze są ich liczba oraz wiek pierwszej ekspozycji. Utrata rodzica w dzieciństwie może mieć wpływ na częstsze stosowanie unikowych strategii radzenia sobie ze stresem u osób z SSD. Kwestionariusz CECA.Q stanowi wystandaryzowane narzędzie do oceny traumy wczesnodziecięcej u osób z SSD i pozwala na prowadzenie badań w tym obszarze w populacji polskiej.